

Menni vagy maradni? A palesztin és izraeli migráció néhány kérdése az Európai Unió vonatkozásában

© Nagy Milada

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola (doktorjelölt)

nagymilada@aposztruf.hu

Az Európai Unió és a MENA-térségből érkező migráció

A MENA-térségből (*Middle East and North Africa – Közel-Kelet és Észak-Afrika*) érkező migráció alapvetően új jelenség Európa történetében, hiszen az első világháború előtt – a Balkán kivételével – nem éltek muszlim közösségek Európában. A bevándorlási hullám a 20. század második felében indult el a térségből, aminek kiváltó okai legfőképpen a gyarmati országok függetlenedésében és az ottani lakosság jobb életfeltételekre való törekvésében keresendő. A migránsok nagy része beolvadt a fogadó ország társadalmába, kultúrájába, míg a 20. század utolsó két-három évtizedétől kezdve fordult a trend, és az európai demokratikus értékrenddel a migránsok „magukkal hozott” kultúrája nem esett teljes mértékben áldozatul az asszimilációnak. A helyzet azonban nem volt problémamentes.¹ Az észak-afrikai volt francia gyarmatokról Európába érkező munkaerő százezrei-milliói évekkel, évtizedekkel később a befogadó országokban társadalmi feszültségeket idéztek elő, amelyek belpolitikai-belbiztonsági kérdéssé nőttek ki magukat, és az Európai Unió migrációs politikájának folyamatos szigorodását eredményezték.

Az 1980-as évek hozták el a látványos változást. Egyrészt a kelet–nyugati kapcsolatokban bekövetkezett változás, másrészt az integráció belső fejlődése is hozzájárult a tagállamok közötti belső mozgás szabályozásához. A schengeni egyezmény felvetése (1985) belső ellentétekhez vezetett, így csak tíz évvel később lépett hatályba a kidolgozott változata.² Az Amsterdami Szerződés már a közösségi politikák közé és az 1. pillérbe helyezte át a menekültügyet a bevándorlás, a külső határok átlépése és néhány más rendőrségi-igazságügyi kérdéssel egyetemben. A tagállamok továbbra is a téma kormányközi szinten tartására törekedtek, de az Európai Bizottság egyre gyakrabban avatkozott közbe és kezdeményezéseket tett a

---

¹ A hidegháború idején a társadalmi problémáról egyéb „fontosabb” gondok vonták el a figyelmet. Az 1960-as évektől képezte a vizsgálatok tárgyát a kultúrák együttélése. Az első munkák ugyan az Amerikába bevándorlók helyzetére irányultak, de Európában is felfigyeltek a jelenségre. Az „olvasztótégely-elmélet” megdőlni látszott Nathan Glazer & Daniel Patrick Moynihan: *Beyond the Melting Pot. The Negroes, Puerto Ricans, Jews, Italians, and Irish of New York City*. MIT Press, 1970 című munkájában.

² A bel- és igazságügyi együttműködés pillérébe sorolta a Maastrichti Szerződés a harmadik országból érkezőkkel kapcsolatos kérdéseket (határvédelem, határok átjárhatósága, menekültügy stb.), ezzel az uniós politika szintjére emelte a menekültügyet. (Lásd Szerződés az Európai Unióról [Maastrichti Szerződés] V. cím.) Az 1990-es évektől a kérdéskörök kibővültek a nemzetközi szervezett bűnözés, a terrorizmus, az ember- és kábítószer-csempészet stb. kérdéseivel.

közös, összehangolt bevándorlási politika kialakítására (1999-es tamperei,³ 2004-es hágai program⁴).

Az Európai Bizottság 2007. május 16-i közleménye a körkörös migrációról és az EU és a harmadik országok közötti *mobilitási partnerségről* (EU Bizottság 2007) első alkalommal tett kísérletet arra, hogy összhangba hozza a tagállamok és az Unió tevékenységét a legális migráció szabályozásának terén. A 2008-ban elfogadott Európai Bevándorlási és Menekültügyi Paktum⁵ a szabályozás kialakításakor előtérbe helyezte a tagországok prioritásait, érdekeit, valamint a befogadó ország és a legális bevándorlók szándékait is, amelyeknek a „*kölcsönös haszon céljával kell megvalósulniuk*” (Wetzel 2011:68).

A Lisszaboni Szerződés megerősítette a közös politikára való törekvést, és az egyhangú döntéshozatalról minősített többségi szavazásra változtatta a döntéshozatalt. A változtatások azonban a fennálló problémákra nem jelentettek megoldást. A „legális” migránsokról a hangsúly eltolódott az illegális migráció és az általa okozott biztonsági kihívások (szervezett bűnözés, terrorizmus, fegyver-, kábítószer- és embercsempészet) felé, ez tükröződött a stockholmi programban (2010) is. Az Unió tagállamai a keretfeltételekkel egy későbbi munkaerőpiaci nyitást készítettek elő, ahelyett, hogy lehetőséget teremtettek volna bizonyos csoportok (kutatók, diákok) számára.

Az észak-afrikai bevándorlás megfékezésére az EU hagyományos módszerekhez folyamodott: határozott és megszorító bevándorlási politika, gazdasági és politikai reformok a térségben, hogy növelje az ottani életszínvonalat, csökkentse a munkanélküliség mértékét, és ezzel elérje a „push-faktorok” csökkentését is. Az uniós módszerek nem hozták meg a várt eredményeket. Természetesen az illegális bevándorlás rengeteg kihívást (gazdasági, munkaerőpiaci, társadalmi, szociális, vallási, kulturális, oktatási, (kül-)politikai stb.) hoz magával, melyek közül az iszlamofóbia a leglátványosabb belbiztonsági probléma. *Liudmila Kudrina* több kutató nézetére hivatkozik, amikor azt állítja, hogy a bármennyire is paradoxonnak tűnik, még ha a bevándorlás szétzúzza is az európai társadalmakat, végül a demográfiai különbségekből fakadóan a „megmentője” lehet (Kudrina, 2004).

Az izraeli bevándorlás az Európai Unióba

Izrael lakosságának mozgása (be- és elvándorlás) egészen más képet mutat, mint a környezetében lévő arab országoké. Számos publikáció foglalkozik az izraeli bevándorlással, viszont elenyésző azon tanulmányok száma, amelyek az emigrációs kérdéskört elemzik. Izrael Állam megalakulását követően törvényben is rögzített

---

³ A tamperei programmal elfogadott főbb jogi irányelvek: (i) családegyesítési (2003/86/EK), (ii) a huzamosabb idejű tartózkodásról szóló (2003/109/EK), (iii) tanulmányi célú tartózkodás (2004/114/EK), (iv) kutatási célú irányelv (2005/71/EK)

⁴ A hágai program a tamperei program folytatásának tekinthető, a legfontosabb vívmánya az irányított migráció elindítása volt. (COM 2005, 0184)

⁵ Az Európai Bizottság dokumentuma tartalmazta azokat a tagállami kétoldalú projekteket, amelyek segítik a paktumban lefektetett célok megvalósulását (pl. Spanyolország–Marokkó közötti megállapodás az idénymunka támogatására). A paktum az EMP-re, az EU–AKC-országokkal (afrikai, karibi, csendes-óceáni) kötött megállapodásokra, az EU–LAC (Latin-Amerika és karibi térség) együttműködésre, Ázsia–Európa Találkozóra (1996-ban indult EK együttműködés 16 ázsiai országgal) épített. (Póczik – Dunavölgyi, 2008)

bevándorlási politikája (hazatérés joga)⁶ következtében az adatok évtizedekig a bevándorlók számának növekedését mutatták az elvándorlókéval szemben. Az elmúlt években azonban a trend megfordulni látszik. 2011-ben összesen közel egymillió izraeli választotta második hazájának az USA-t, Nagy-Britanniát, Ausztráliát vagy Németországot. Kanadába közel 2500 izraeli költözik el évente. A kivándorlás indokaként azt jelölték meg, hogy megelégtették a híradások és a mindennapok diskurzusának szinte kizárólagos témáit: a haláleseteket, a rombolásokat és a biztonságuk fenyegetését, valamint további okként nevezték meg a munkavállalás lehetőségét és az izraeli hadkötelezettség nyomasztó terhét (Chamie & Mirkin, 2011). Izraelben a világ zsidó lakosságának csupán közel fele él, így az izraeli elvándorlás nemcsak az EU, hanem Izrael számára is biztonsági kockázatot jelent.

Az Izraeli Bevándorlási Minisztérium adatai szerint 750.000 fő, míg a kormányzat tájékoztatása szerint 800.000-1.000.000 közé tehető a külföldön élő izraeliek száma, ami Izrael teljes zsidó népességének 13%-át jelenti (Karni, 2009). Az izraeli állampolgárságú emigránsok⁷ 60%-a Észak-Amerikában telepedett le, a negyedük Európában és a fennmaradó 15% a világban szétszóródva él napjainkban. A felnőtt kivándorlók közel 45%-a rendelkezik diplomával – az izraeli lakosság 22%-áról mondható el ugyanez –, szekulárisak, liberálisak és az átlagéletkoruk alacsonyabb, mint a bevándorlók átlagéletkora. Elvándorlásukkal akaratlanul is a lakosság elöregedéséhez járulnak hozzá. A fiatalok körében végzett közvélemény-kutatások kimutatták, hogy a 14–18 év közöttiek több mint 50%-a szívesen élne külföldön, ha lenne rá módja, és 71,5%-uk aggódik a szociális helyzete miatt (Trabelsi-Hadad, 2010).

További fontos tényező a kivándorlásban, hogy Izrael zsidó lakosságának kb. 40%-a külföldön született, tehát az újabb emigráció gondolata nem idegen tőlük. Becslések szerint közel 100.000 izraeli lakosnak van német útlevél,⁸ nagy számban rendelkeznek kettős állampolgársággal, közülük 500.000-en USA-útlevéllel.

Az 1. sz. ábra bemutatja az európai (nemcsak uniós) államokba érkező izraeli migránsok számának alakulását 2003-2011 között. Érdekességként említhető, hogy Magyarország a második helyen áll az izraeliek célországainak rangsorában, hazánkba több izraeli érkezik, mint a mediterrán térség államai felől érkező többi migráns által előnybe részesített államokba, kivéve az első helyen álló Németországot. Franciaországot illetően nem áll rendelkezésre adat az EUROSTAT adatbázisában, ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a zsidó közösség és egyének ellen elkövetett támadások miatt egyre több zsidó költözik el Franciaországból (Klein, 2013). Az Izraelbe kivándorló franciák száma 2012-ben 1907 fő volt, egy százalékkal magasabb értéket mutatott a 2011-es adatokhoz képest (Lipshiz, 2013).

Az emigráció következményének további aspektusa, hogy az elvándorlásra hajlamosabb szekuláris réteg csökkenésével növekszik az ortodox (harédi) zsidó közösségek befolyása⁹, és csökken a cionizmusba mint ideológiába vetett hit. A

⁶ Izrael deklarálta, hogy a világon bárhol élő zsidó emberek számára befogadó hazát jelent. Az ország migrációs politikájának célja a nemzet jóléte, biztonsága és nem utolsósorban a túlélése.

⁷ Izrael megalakulását követő első évtizedben az emigránsok száma becslések szerint 100.000 főre volt tehető, az 1980-as években ez a szám 270 000 főt takart, és 10 évvel később a számuk már 550.000 főre duzzadt.

⁸ A német felmenőkre való hivatkozással és annak bizonyításával juthatnak útlevélhez.

⁹ Becslések szerint 2030-ra az izraeli iskoláskorú gyerekek kb. 30%-a izraeli palesztin és további kb. 25%-a ortodox lesz. (A számadatnál kizárólag az izraeli állampolgárságú lakosságot tartottam szem előtt, Ciszjordániát és a Gázai övezetre vonatkozó előrejelzéseket nem vettem figyelembe.) Ezek a gyerekek bő évtizeddel később választópolgárokká válnak. Sem a palesztinok, sem az ortodoxok nem

kivándorolt fiatalok negyede nem zsidó vallásúval házasodik, nem vesz részt a közösség életében, viszont meggyőződéssel hangsúlyozzák, hogy szándékukban áll visszatérni Izraelbe, annak ellenére, hogy általában sikeresen beilleszkednek a fogadó ország társadalmába.

A kivándorlásból és az ortodox lakosság hányadának növekedéséből fakadó izraeli munkaerőhiányt nem-zsidó (és természetesen nem muszlim) munkavállalókkal igyekeznek pótolni, főleg Thaiföldről, Kínából, a Fülöp-szigetektől és részben Afrikából. 200 000 főre tehető a számuk, akik közel fele nem hivatalosan érkezett az országba. Jelenlétükkel színesítik az ország etnikai összetételét.

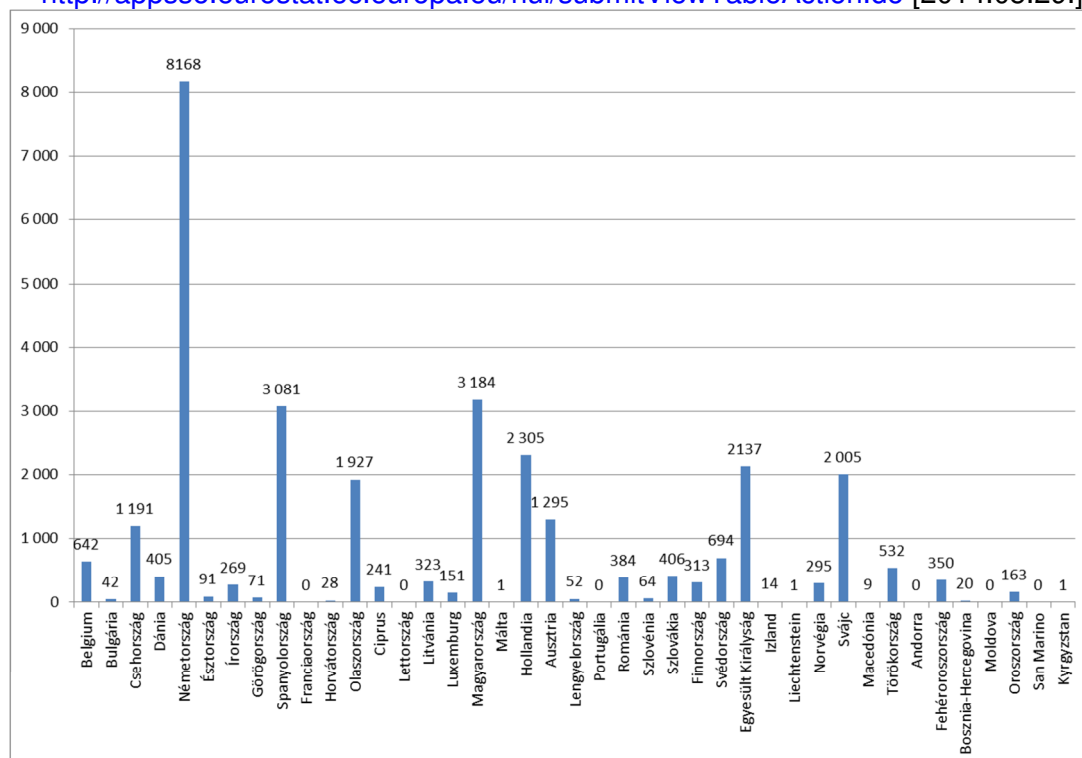
Az izraeli kormány kampányt indított a tengerentúlról való visszatelepülés előmozdítására, kapcsolatépítést sürget a nagykövetségeken keresztül, továbbá pénzügyi segítségnyújtással és adókedvezményekkel próbálja visszacsalogatni honfitársaikat. A kivándorlók nagy száma miatt a Netanyahu-kormány felvetette a lehetőséget, hogy választójog illesse meg a külföldön élőket is, de az erre vonatkozó törekvések még nem öntöttek konkrét formát (Chamie & Mirkin, 2011).

1. ábra. Az európai (nemcsak uniós) államokba érkező izraeli migránsok számának alakulása 2003-2011 között

(Csak Franciaország és Lettország esetében jelenti a 0 érték, hogy az EUROSTAT számára az ország nem szolgáltatott ki adatokat.)

Forrás: EUROSTAT alapján saját szerkesztés.

<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> [2014.05.29.]

A bevándorlási adatok is kormányzati aggodalomra adnak okot, 1988 óta nem volt olyan alacsony a bevándorlási mutató, mint 2010-ben. Akkor 18 129 fő kért

támogatják a cionista ideológiát, és ha számításba vesszük az ultraortodoxok elutasító magatartását Izrael Állam létrehozására vonatkozóan (hitük szerint csak a Messiás alapíthatta volna meg a zsidó államot), akkor láthatjuk, hogy magát a zsidó állam létét kérdőjelezheti meg a saját lakossága (Cincotta & Kaufmann, é.n.).

letelepedési engedélyt Izraeltől.¹⁰ A Nyugat-Európából Izraelbe érkező bevándorlók száma 2012-ben 3243 fő volt (ebből 1907 fő francia állampolgár), 6%-kal több, mint az azt megelőző évben. Az Amerikában élő zsidók kb. 70%-a még sosem járt Izraelben, és nem is szándékozik odautazni. A volt Szovjetunió tagállamaiban élő fiatal zsidó lakosság 87%-a szeretne kivándorolni, de csak 36%-a választaná Izraelt új otthonának.¹¹ A Szovjetunióból és utódállamaiból korábban bevándorolt lakosság egy része visszatért eredeti hazájába, egyrészt vallási okból (keresztényekről lévén szó, akik zsidó vallású családtagjukkal vándoroltak ki), másrészt az izraeli bevándorláskor az állam szociális juttatásait célozta meg, és ez nem találkozott az elvárásaival, harmadrészt pedig eredeti hazájának gazdasági helyzetében javulás állt be. Így sem a kelet-európai, sem az amerikai zsidókra már nem tekint az izraeli kormány mint a migrációs szakadék „kitöltőire”. (MEMO 2012) Ugyanakkor a világ más táján sincs már olyan potenciális bevándorló zsidó közösség, amelyiket „ki kell menteni”, az utolsó nagy hullám a szovjet (orosz) és az etióp közösség volt.¹²

Az Európai Unióba irányuló palesztin emigráció

A palesztin megszállt területek, Ciszjordánia és a Gázai övezet migrációs szempontból különös képet mutatnak.¹³ A jogszabályi keretek rendkívül komplexek. A Palesztin Charta és az Elvi Nyilatkozat rendelkezik arról, hogy minden palesztin jogosult – a visszatérés jogán – a későbbi palesztin állam állampolgárságára, amit viszont Izrael elutasít.

A palesztin lakosság (Gázai övezetbeli és ciszjordániai is) azon részét, akik rendelkeznek megfelelő személyi okmányokkal, Izrael külföldi lakosnak tartja, és a PNH hatáskörébe tartozóknak. Mindenki más (menekült, palesztin eredetű vagy egyéb nemzetiségű), ha nem rendelkezik a Palesztin Nemzeti Hatóság (Ciszjordánia vagy Gázai övezet) által kibocsátott személyi okmányokkal, akkor nem tekintik állampolgárnak (*non-citizen*). A palesztin területekre való bejutás, ott tartózkodás és a kiutazás az izraeli hatóságoktól függ. Az izraeli állampolgárok az izraeli joghatóság illetékessége alá tartoznak, a megszállt palesztin területeken is. Kelet-Jeruzsálem palesztin lakosai különleges személyi igazolvánnyal rendelkeznek, és külföldi lakosnak számítanak Izraelben.

A megszállt palesztin területek határai felett Izrael gyakorolja a teljes ellenőrzést (személyek regisztrálása, családjegyesítés engedélyezése, be- és kilépő vízumok kiállítása). Ilyen körülmények között nehéz palesztin migrációs politikáról beszélni. A

¹⁰ Igaz, 2011-ben a számuk megnövekedett 19 135 főre, és 2012-ben ugyan az előző évhez képest csökkenés mutatkozott, de még így is néhány száz fővel több bevándorló érkezett, 18 691 fő, mint 2010-ben.

¹¹ A 2014-es orosz–ukrán válság hatására megnövekedett az ukrain menekültkérvények beadásának száma Izraelben.

¹² 1989-ben kezdődött el a szovjet zsidók tömeges bevándorlása, amelyet egy ideig Magyarországon keresztül bonyolítottak le. A 800.000 fő áttelepítése három évig tartott. 1984-ben és 1991-ben két alkalommal összesen több mint 22.000 etióp zsidót telepítettek le Izraelbe.

¹³ Az Izrael Állam megalakulását követő menekült-problematikát területi okok miatt nem kívánom taglalni. A szám adatok bemutatásánál is figyelmen kívül hagyom a jordániai, szíriai és libanoni palesztin menekültpopulációt, akik az ENSZ Palesztin Menekültek Segélyező és Munkaközvetítő Hivatala (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East – UNRWA*) hatáskörébe tartoznak. A Palesztin Központi Statisztikai Hivatal 2011-es becslése szerint a menekültek második–harmadik–negyedik generációjával együtt a külföldön élő palesztinok száma megközelíti a 7 milliót.

ciszjordániai palesztinoknak Jordánia felé kizárólag az Allenby híd áll a rendelkezésükre, amelyet Izrael tart teljes ellenőrzés alatt. A Gázai övezet lakosainak két átkelő áll(na) rendelkezésre, az egyik az Izraelbe (Eretz) jutást teszi (tenné) lehetővé, a másik pedig a rafahi átkelő. A Gázai övezet azonban fizikailag is körül van zárva, a ki- és bejutást Izrael szigorúan ellenőrzi, és szinte lehetetlenné teszi (Bartolomeo et al., 2011).

A ciszjordániai palesztin lakosság az 1960-as években munkavállalás céljából elsősorban Jordániába emigrált¹⁴ (Ciszjordánia Transzjordánia része volt, jordániai irányítás alatt állt 1949 és 1988 között), egyrészt a földrajzi közelség, másrészt az ország kínálta „rokon közeg” miatt, másodsorban az Öböl menti kőolaj-kitermelő országokat célozták meg.¹⁵ Utóbbi régióba 1967 után a Gázai övezetből is nagyszámú közepesen vagy magasan képzett munkavállaló indult el, valamint Európát és Észak-Amerikát is célba vették, de kevesebben. Az 1990-es években az Öböl menti országok lezárták a munkaerőpiacaikat, így a munkavállalási célú palesztin emigráció mutatója csökkent. Az oslói folyamat hatására több mint 100.000 menekült tért vissza Ciszjordániába, de a politikai káosz és a társadalmi-szociális körülmények miatt a 2000-es években ismét emigrációs hullám vette kezdetét. A második intifáda kirobbanásáig, a biztonsági fal építéséig alacsony képesítésű munkavállalók ezrei jártak át Izraelbe a mezőgazdaságban és főként az építőiparban vállalva munkát. A 2000-es évek közepére ez a lehetőség is megszűnt, ezzel újabb csapást mérve a palesztin munkaerőpiacra. Ugyanakkor a gázai kivonulást követően (2005) Ciszjordánia az izraeli telepések célpontjává vált, akik a lakosság több mint 10%-át képezik. (2008-ban 12,7%-os volt az arányuk a palesztin lakossághoz képest.)

A 2008-as adatok alapján a megszállt területek lakosságának arányához képest 24,2% (992.010 fő) élt külföldön.¹⁶ Az életszínvonal, a társadalmi és politikai helyzet romlásával a 2000-es évektől a képzett munkaerő körében is nőtt a munkanélküliek aránya. 2000 és 2008 között a munkanélküliség aránya 14,3%-ról 26,2%-ra, a fiatalok körében ez az adat 20,0%-ról 40,2%-ra emelkedett. A 2009-es felmérés szerint az emigrálás legfőbb oka a tanulmányok folytatása (34,4%), családdegysítés (21,9%, aminek 64%-a nő), életszínvonal javítása (14,6%), munkavállalás (13,7%) (Bartolomeo et al., 2011).

Az OECD-országokban élő palesztin migránsok 36,5%-a nő, akik magas képzettséggel rendelkeznek, 44%-uk egyetemi vagy ennél magasabb szintű diplomával rendelkezik, 30,6%-uknak pedig középfokú végzettsége van, és képesítésének megfelelően a gazdasági, törvényhozási, technikai területen foglalkoztatják őket. Ugyanez nem mondható el a menekülttáborokban élő palesztin nőkről, Libanonban csupán 16,8%-uk kap munkát (2008-as adat). A palesztin nők az oktatásban betöltött részvételük ellenére is erős kulturális hátránytól szenvednek a munkavállalás, társadalmi helyzetük és az emigrációs lehetőségek terén egyaránt (Bartolomeo et al., 2011).

¹⁴ Ugyanakkor meg kell említeni, hogy az 1967-es arab–izraeli háború során és azt követően a menekültek egy része Transzjordániába távozott.

¹⁵ Ciszjordániából 1960-1967 között az ún. Keleti Partra (Jordánia) 25 000 palesztin emigrált, az Öböl menti országokba pedig ugyanezen idő alatt mintegy 115.000 fő.

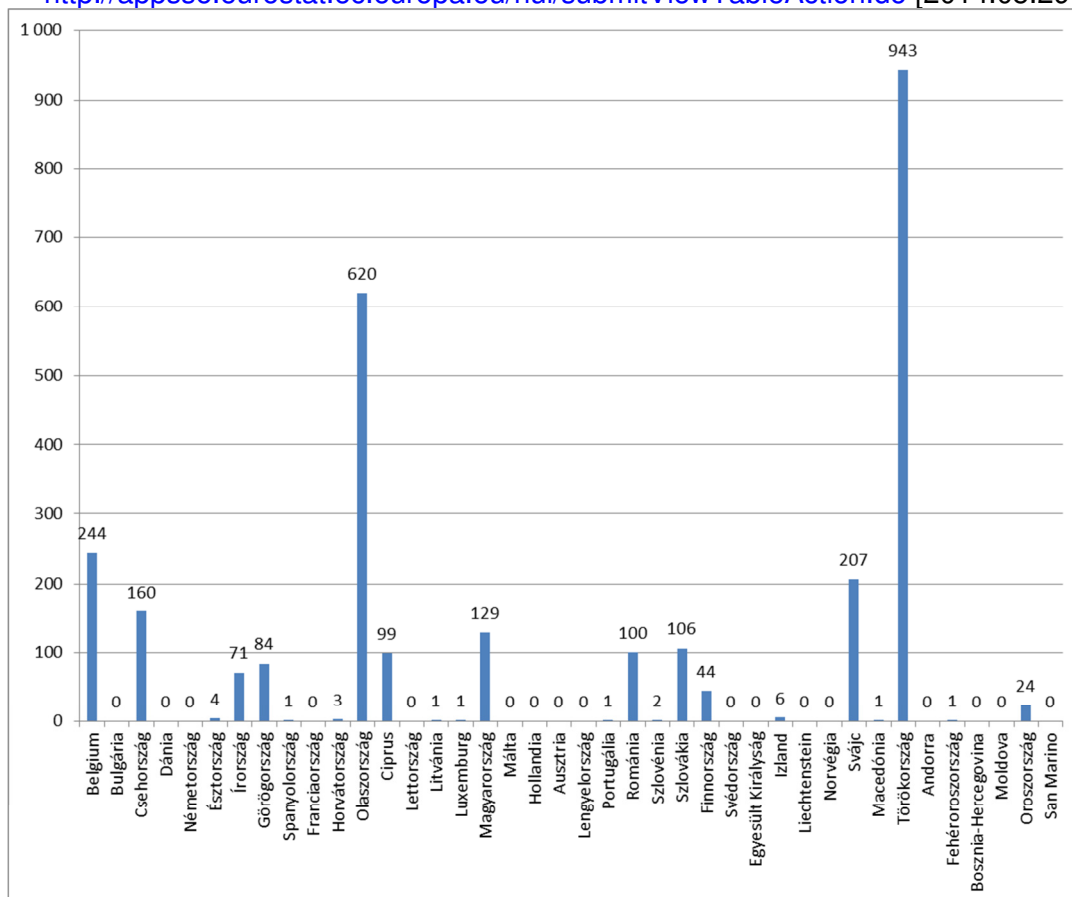
¹⁶ Ez a szám azonban nem tartalmazza a Jordániában és az Öböl menti országokban élők adatait. Jordánia az ott élő menekülteknek megadta az állampolgársági jogot, és akik éltek vele, statisztikai szempontból nem számítanak palesztinnak.

2. ábra: Az európai (nemcsak uniós) államokba érkező palesztin migránsok számának alakulása 2003-2012 között

(Csak Franciaország és Nagy-Britannia esetében jelenti a 0 érték, hogy az EUROSTAT számára az ország nem szolgáltatott ki adatokat.)

Forrás: EUROSTAT alapján saját szerkesztés.

<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> [2014.05.29.]

3. ábra. Az Európai Unióba (27) irányult bevándorlás adatai (2001–2012) (fő)

Megjegyzés: szürke háttérrel az öt legnagyobb célország kiemelve.

Forrás: Az Eurostat adatai alapján saját készítés.

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00178&plugin=1> [2014.05.20.]

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EU (27)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	173110 0	181130 0	175060 0	169390 0
Belgium	11041 0	11385 7	11206 0	11723 6	13281 0	13769 9	14640 9	16415 2	n.a.	135281	144698	147387
Ausztria	89928	10812 5	11186 9	12254 7	11446 5	98535	72862	73772	69295	70978	82230	91557
Bulgária	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1561	1236	n.a.	n.a.	n.a.	14103
Ciprus	17485	14370	16779	22003	24419	15545	19017	14095	11675	20206	23037	17476
Csehország	12918	44679	60015	53453	60294	68183	10444 5	10826 7	75620	48317	27114	34337
Dánia	55984	52778	49754	49860	52458	56750	64656	57357	51800	52236	52833	54409
Észtország	241	575	967	1097	1436	2234	3741	3671	3884	2810	3709	2639
Finnország	18955	18113	17838	20333	21355	22451	26029	29114	26699	25636	29481	31278
Franciaország	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	30154 4	29398 0	29660 8	296970	307111	319816	327431
Görögország	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	119070	110823	110139
Hollandia	13340 4	12125 0	10451 4	94019	92297	10115 0	11681 9	14351 6	122917	126776	130118	124566
Irország	64925	61725	58875	78075	10200 0	13943 4	12241 5	82592	50604	52339	53224	54439
Lengyelország	6625	6587	7048	9495	9364	10802	14995	47880	189166	155131	157059	217546
Lettország	5376	6642	4063	4844	6691	8212	7517	4678	3731	4011	10234	13303
Litvánia	4694	5110	4728	5553	6789	7745	8609	9297	6487	5213	15685	19843
Luxemburg	12135	12101	13158	12872	14397	14352	16675	17758	15751	16962	20268	20478
Magyarország	22079	19855	21327	24298	27820	25732	24361	37652	27894	25519	28018	33702
Málta	472	533	n.a.	n.a.	187	1829	6730	6043	6161	4275	5465	7111
Nagy-Britannia	37220 6	38590 1	43148 7	51809 7	49647 0	52900 8	52671 4	59024 2	566514	590950	566044	498040
Németország	87921 7	84254 3	76897 5	78017 5	70735 2	66185 5	68076 6	68214 6	346216	404055	489422	592175
Norvégia	34263	40122	35957	36482	40148	45776	61774	58123	55953	69214	70337	69908
Olaszország	20825 2	22280 1	47049 1	44456 6	32567 3	29764 0	55801 9	53471 2	442940	458856	385793	350772
Portugália	74800	79300	72400	57920	49200	38800	46300	29718	32307	27575	19667	14606
Románia	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	13892 9	135844	149885	147685	167266
Spanyolország	41477 2	48326 0	67226 6	68456 1	71928 4	84084 4	95826 6	59907 5	392962	360705	371331	304053
Svédország	60795	64087	63795	62028	65229	95750	99485	10117 1	102280	98801	96467	103059
Szlovákia	2023	2312	6551	10390	9410	12611	16265	17820	15643	13770	4829	5419
Szlovénia	7803	9134	9279	10171	15041	20016	29193	30693	30296	15416	14083	15022

Az 1., 2. és 3. sz. ábrák összevetéséből kitűnik, hogy a vizsgált időszakban az Európai Unióba irányuló izraeli és palesztin migráció mértéke elenyésző a többi országból érkező összes bevándorló számához képest. Az illegális migrációs fenyegetés éppen e két területről, Izrael és a megszállt palesztin területek felől nem fenyegeti az Uniót. A bevándorlási és tartózkodási engedélyért folyamodó palesztinok és izraeliek zömmel az oktatásban vesznek részt, vagy a képzett munkavállalói vagy befektetői körbe tartoznak, és beilleszkednek a fogadó ország társadalmába.

Összegzés

Az emigráció minden formája komoly kihívásokat rejt Izrael számára a viszonylag alacsony népességszám, a lakosság egyedi összetétele és a regionális politikai kontextus miatt. Az izraeli kormány törekvései a népességszám fenntartására, az egymillió hiányzó izraeli visszacsalogatására kérdéses, hogy sikerrel járhat-e a jelen trendek függvényében.

Az emigrációs trendeket figyelve megállapítható, hogy a palesztinok is hasonló okok miatt hagyják el szülőhelyüket (tanulmányok folytatása, munkavállalás), mint a régió többi államainak migránsai. Eltekintve a családgyesítés miatt külföldre távozó nők számától, azt láthatjuk, hogy az emigrálás inkább a férfiakra jellemző.

Irodalomjegyzék

- BARTOLOMEO, Anna de, JAULIN, Thibaut, PERRIN, Delphine (2011). *Palestine. The Demographic-Economic Framework of Migration. The Legal Framework of Migration. The Socio-Political Framework of Migration*. CARIM.
http://www.carim.org/public/migrationprofiles/MP_Palestine_EN.pdf [2014.05.29.]
- CHAMIE, Joseph, & MIRKIN, Barry (2011). *The million missing Israelis – Israeli emigration*.
<http://www.fmep.org/analysis/analysis/the-million-missing-israelis-israeli-emigration> [2014.05.29.]
- CINCOTTA, Richard P., & KAUFMANN, Eric (é.n.). *Unpromising Demography in a Promised Land: Yisrael Beytenu and the Escalation of Demographic Politics in Israel*.
<http://paa2010.princeton.edu/papers/100015> [2014.05.29.]
- COM (2005). *A Hágai Program*. COM/2005/ 0184. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52005DC0184> [2014.02.01.]
- KARNI, Yuval (2009). *Lieberman, Netanyahu want Israelis abroad to vote*.
<http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3682918,00.html> [2014.05.29.]
- KLEIN, Zvika (2013). *Hundreds of Jewish families leave France due to anti-Semitism*.
<http://www.nrg.co.il/online/48/ART2/452/151.html> [2014.05.29.]
- KUDRINA, Liudmila (2004). Muslim Migration to the European Union. In Attiná, Fulvio, & Rossi, Rosa (szerk.), *European Neighbourhood Policy: Political, Economic And Social Issues*. Catania: University of Catania.
- LIPSHIZ, Cnaan (2013). *Israel sees slight drop in Jewish immigration*.
<http://www.jta.org/2013/01/21/news-opinion/world/israel-sees-slight-drop-in-jewish-immigration> [2014.05.29.]
- MEMO (2012). Jewish migration from Israel to Europe on the rise. *Middle East Monitor*, 2012. 09. 21. <https://www.middleeastmonitor.com/news/middle-east/4338-jewish-migration-from-israel-to-europe-on-the-rise> [2014.05.29.]
- OECD Databases. <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG> [2014.05.29.]
- PÓCZIK Szilveszter, & DUNAVÖLGYI Szilveszter (2008). *Nemzetközi migráció – nemzetközi kockázatok*. Budapest: HVG-OR AC Lap- és Könyvkiadó Kft.
- TRABELSI-HADAD, Tamar (2010). *Half of Israeli teens want to live abroad*.
<http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3427762,00.html> [2014.05.29.]
- WETZEL Tamás (2011). *A bevándorlás kérdése Magyarországon*. Pécs: Publikon.